

Vážené čtenářky a čtenáři,

Žijeme ve zvláštní době. Jen s obtížemi se vyhýbáme apokalyptickým myšlenkám, ať už se týkají umělé inteligence, environmentálních změn nebo války a jaderných zbraní. Zároveň ale dnes vznikají nebyvale ambiciózní iniciativy, jejichž cílem je (konečně) zabránit ničení planety. Mezi ně patří Globální rámec pro biologickou rozmanitost, schválený v prosinci v Montrealu, a evropské Nařízení na obnovu přírody. Oba dokumenty směřují k větší a aktivnější ochraně životního prostředí, oba mají některé podobné rysy a odbornou veřejností jsou považovány za zásadní pokrok. Oba zároveň z pochopitelných důvodů vzbuzují obavy, aby to nedopadlo ve stylu nechvalně proslulého výroku „snažili jsme se to udělat co nejlepší, ale dopadlo to jako vždycky“. Toho jsou si ale dnes odborníci vědomi a z obou dokumentů i z diskuse kolem nich je zřejmé, že se všichni snaží, aby se právě tohle nestalo. Je zřejmé, že jde o zásadní kroky správným směrem, ale klíčová bude konkrétní realizace.

Obnova přírody (Nature Restoration) vypadá na první pohled jen jako nějaká vyšší úroveň ochrany přírody, ale obnova znamená něco jiného než ochrana a vyvolává jiné asociace. Obnovovat lze jen něco, co už tu bylo (a víme, jak to vypadalo) a pak se to pokazilo/zničilo. Obnovu řek si představíme docela dobře, poněvadž to, co jsme řekám udělali je velmi přímočaré (doslova) a není moc sporu o tom, jak řeky vypadaly bez přímých lidských zásahů. Horší je to s lesem (je hustý zapojený les vůbec původní středoevropské prostředí?) a ještě horší s kulturní zemědělskou krajinou, která se setrvale měnila a na tom, co a kdy jsme to tedy vlastně zničili, se jen těžko shodneme. V ochraně přírody už jsme si zvykli na to, že o tom, co je třeba chránit, závisí na našich rozhodnutích a preferencích - proto chráníme „předměty ochrany“, což je v zásadě cokoli, na čem jsme se shodli, že je ochrany hodné. U obnovy se něčemu podobnému budeme muset teprve učit. „Obnova přírody“ v sobě implicitně zahrnuje tvůrčí roli člověka - my lidé vědomě přírodu obnovujeme, ne že jí jen tak necháme, aby se obnovila sama - a přináší riziko ideologizace. Jsem zvědav, jak se s tím popasujeme.

David Storch

člen redakční rady časopisu